

CODUL DEONTOLOGIC AL TRADUCĂTORULUI

(adoptat în spiritul Cartei Traducătorului
din Dubrovnik, septembrie 1963)

I. SCOPUL SI DOMENIUL

Articolul 1

1. Dat fiind că actualmente traducerea, înlesnind schimbul de valori spirituale și materiale între popoare, îmbogățindu-le viața și contribuind la o mai bună înțelegere între oameni, s-a afirmat în lumea contemporană ca o formă permanentă, universală și necesară de activitate și ca o profesiune distinctă, de sine stătătoare, Asociația Traducătorilor Profesioniști din Moldova (denumită - în continuare ATP), dorind să expună sub forma unui document oficial anumite deziderate, legate nemijlocit de această profesiune, a adoptat Codul deontologic al traducătorului (denumit în cele ce urmează Codul), menit să servească specialiștilor ca îndrumar în realizarea activității lor.

2. Prin prezentul Cod, ATP urmărește să accentueze funcția socială a traducerii, să optimizeze condițiile și atmosfera socială în care și practică ocupația traducătorul, precizând totodată drepturile și îndatoririle lui profesionale și etico-morale.

3. Acest Cod formulează standardele de integritate, profesionism și confidențialitate, pe care trebuie să le onoreze în activitatea lor toți traducătorii și interpreții membri ai ATP.

Solicitanții calității de membru al ATP vor accepta, de asemenea, prevederile prezentului Cod.

II. ÎNDATORIRILE TRADUCĂTORULUI

Articolul 2

1. Fiind o activitate mentală, al cărei scop este să transpună comunicări și texte literare, științifice, tehnice etc. dintr-o limbă în alta, traducerea impune celor care o efectuează anumite obligațiuni ce decurg din însăși natura ei.

2. Răspunzător pentru traducere este exclusiv traducătorul, oricare ar fi relațiile sau înțelegerea care îl obligă față de persoanele și instituțiile ce se folosesc de traducere.

3. Traducătorul va refuza să dea mesajului sau textului interpretări, cu care nu este de acord sau care ar fi în contradicție cu obligațiunile sale profesionale.

Articolul 3

1. Orice traducere trebuie să fie fidelă și să redea întocmai gândirea și forma originalului, iar respectarea acestei fidelități este o obligațiune juridică și morală a traducătorului.

2. Traducerea fidelă, totuși, nu poate fi confundată cu traducerea *ad literam*, întrucât fidelitatea nu exclude unele modificări necesare, al căror scop este de a reda - într-o altă limbă și într-o altă țară - forma, atmosfera și sensul lăuntric ale operei sau mesajului.

Articolul 4

1. Traducătorul trebuie să cunoască bine limba din care traduce și, ceea ce este și mai important, să stăpânească la perfecție limba în care traduce.

Pe lângă acestea, el trebuie să dispună de o cultură largă, să cunoască destul de bine

subiectul despre care este vorba și să refuze să lucreze într-un domeniu pe care îl cunoaște aproximativ sau îl ignoră.

2. În activitatea sa profesională, traducătorul va evita orice concurență necinstită; mai ales, el nu va fi de acord cu o remunerație mai mică decât cea prevăzută de lege, de anumite decizii și uzanțe sau de hotărârea organizației sale profesionale.

3. Traducătorul este obligat să respecte interesele legitime ale persoanelor și instituțiilor care îi folosesc traducerea, considerând drept secret profesional toate informațiile pe care le poate câpăta lucrând la traducerea încredințată.

Articolul 5

1. Fiind „un al doilea” autor, traducătorul își va asuma anumite obligațiuni față de autorul originalului.

2. Traducătorul nu va efectua o traducere fără să aibă pentru aceasta permisiunea scrisă a autorului originalului sau a posesorului legal al originalului, fiind dator să respecte, de asemenea, toate celelalte drepturi ale autorului.

Articolul 6

1. În practica sa, traducătorul va fi în gardă în ceea ce privește riscul oricărei discriminări, propagate oral sau în scris, și va face tot posibilul pentru a evita atare discriminări derivând din naționalitatea, sexul, moravurile sexuale, limba, confesiunea, originea socială și opiniile politice ale persoanelor.

2. Traducătorul va considera, de asemenea, drept greșeli profesionale grave și va evita cu orice preț:

- plagiatul;
- interpretarea răuvoitoare;
- calomnia, bârfa, defăimarea, acuzațiile neîntemeiate;
- acceptarea oricărei gratificații pentru motivul de a face publică o informație pe care s-a obligat să nu o divulge.

III. CODUL DE INTEGRITATE

Articolul 7

1. Membrii ATP sânt obligați să păstreze cu strictețe confidențialitatea persoanelor și informației, prohibite dezvăluirii și aflate de ei în timpul practicării profesiei.

2. Membrii ATP nu vor accepta sub nici o formă recompense pentru divulgarea informației confidențiale obținute în exercitarea obligațiilor de traducător /interpret.

Articolul 8

1. Membrii ATP nu vor accepta nici o ofertă pentru care nu sânt calificați. Acceptarea oricărei oferte va implica membrului obligațiunea și răspunderea morală de a-și îndeplini munca la cele mai nalte cote profesionale.

2. Orice alți interpreți angajați de membrii ATP pentru a lucra în comun, indiferent de faptul dacă sânt sau nu membri ai ATP, trebuie să respecte aceleași standarde profesionale și etice.

3. Pentru una și aceeași perioadă de timp membrii ATP vor accepta numai o ofertă.

Articolul 9

Membrii ATP nu vor accepta să presteze nici un serviciu care le-ar putea leza sau prejudicia grav demnitatea profesiei.

De asemenea, ei se vor abține de la orice acțiune care ar face ca profesia să-și piardă bunul nume.

Articolul 10

În scopuri profesionale, membrii ATP pot da publicității faptul că sânt interpreți și membri ai ATP fie ca persoane individuale, fie ca membri ai unui grup sau ai unei formațiuni regionale din care fac parte.

Articolul 11

1. Este o datorie a membrilor ATP de a accepta colegialitatea și susținerea morală a colegilor.

2. Membrii ATP se vor abține de la orice acțiune care ar putea aduce prejudiciu intereselor ATP și membrilor ei. Orice protest sau reclamație asupra comportamentului ori calității prestației oricărui dintre membri, precum și orice dezacord privind decizia luată de ATP vor fi soluționate în cadrul ATP.

3. Diferențele legate de profesie, apărute între doi sau mai mulți membri ai ATP (inclusiv între candidați), vor fi soluționate de Consiliul de administrare al ATP.

4. Orice traducător, demn de acest nume, își va face o datorie din a respecta cu strictețe principiile enunțate mai sus.

5. Cazurile de încălcare a normelor etico-profesionale, definite în acest Cod, vor fi cercetate și sancționate de Consiliul de administrare al ATP.

6. În plus, membrii ATP vor recunoaște și vor utiliza în viața de toate zilele următoarele deziderate universal valabile ale culturii umane:

Înțelegând faptul că similitudinile dau naștere la alte similitudini, ia aminte că limba, generând acțiuni materiale, este și ea de sorginte materială. Trăind pe Pământ, planetă ce se rotește în jurul Soarelui, află că mișcare rectilinie în natură pur și simplu nu există. Mișcarea în cerc este confirmată științific și servește drept temei pentru demonstrarea existenței câmpurilor torsionare, înțelepciunea intuitivă a limbii ne amintește de acest lucru în nenumărate zicători și expresii, precum ar fi „în cercul familiei”, „cercul prietenilor”, „cerc închis”, „cerc vicios” etc. Abține-te de la orice faptă rea - dacă nu din dragoste pentru întreaga umanitate, măcar din dragoste pentru tine însuși, din instinctul autoconservării - și ține minte: conform legii spațiului închis, orice acțiune, aidoma unui nevăzut pendul, revine în punctul inițial - dacă nu către tine direct, apoi către urmașii tăi. Astfel stând lucrurile:

- a) nu face nimănui nimic din ceea ce nu ai vrea să ți se facă ție;
- b) nu critica pe nimeni în absență, fă-o între patru ochi cu acea persoană;
- c) nu insista exagerat asupra punctului tău de vedere, ține minte că și ceilalți au același drept la opinie. Dacă ești sigur că ai dreptate, pledează-ți cauză nu prin intensitatea vocii, ci cu ajutorul argumentelor și faptelor. Deliberează liniștit, fără să învinuiești nefundamentat, arătând respectul cuvenit oponentilor;
- d) fără să-ți schimbi convingerile, ai curajul să-ți reexaminezi atitudinea. Recunoașterea greșelilor este un indiciu al tăriei de caracter, care merită tot respectul, iar nu zeflemeaua;
- e) nu totdeauna opinia ta poate fi unica justă. Străduiește-te, așadar, să găsești variante de compromis și ține minte că oricând „o pace șubredă este mai bună decât un război pe cinste”;
- f) nu fi sarcastic - sarcasmul nu este indiciul unei minți agere, ci, mai degrabă, însemnul unei proaste educații;

g) stimează-i pe cei din jurul tău: dacă nu fiindcă o merită, măcar din înțelegerea faptului că universul este extrem de divers și totul are dreptul la existență;

h) nu te lamenta și nu bombăni nicicând - nu numai tu treci prin greutățile vieții și ce rost are să te plângi? Dacă omul de alături zâmbeste, înseamnă oare că el nu are dificultăți?

i) niciodată nu refuza să ajuți pe cel strâmtorat, poți nimeri și tu în aceeași situație;

k) fiind membru al ATP (sau al oricărei alte asociații), fii gata să-ți sacrifici interesele pentru un scop comun.

IV. PROCEDURA DE MODIFICARE

Articolul 12

7. Acest Cod poate fi modificat printr-o decizie a ATP, adoptată cu simpla majoritate din voturile membrilor.